

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

اطلاق و تقييد ۱

جلسه ۲۶

استاد رفعتی

اطلاق و تقييد

- زمانی که در جمله، فقط مسند و مسند الیه باشد، جمله مطلق است.
- زمانی جمله مطلق می آید که انگیزه‌ای برای تقييد نباشد یا انگیزه‌ای برای اطلاق وجود داشته باشد.
- زمانی که به مسند یا مسند الیه یا هر دوی آنها چیزی اضافه شود، جمله مقید است.
- زمانی جمله مقید می آید که بخواهیم فایده بیشتری را برسانیم یا جمله را تقویت کنیم.
- تقييد به وسیله موارد زیر صورت می گیرد:

توابع، ضمير فصل، نواسخ، ادوات شرط، نفی، مفاعیل خمس، حال و تمییز.

برخی اغراض تقييد به نعت

- ۱- تخصیص منعوت به صفتی که باعث تمییزش شود:
 - الف - هم برای منعوت نکره: **إنها بقرة صفراء فاقع لونها تسر الناظرين.**
 - ب - هم برای منعوت معرفه: **إن الله يغفر الذنوب جميعا إنه هو الغفور الرحيم.**
- ۲- توضیح منعوت (معرفه)، برای اغراضی مثل:
 - کشف از حقیقت: **الجسم الطویل العریض ...**
 - تاکید: **أمس الدابر كان يوما عظيما.**

و ...

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

برخی اغراض تقید به تاکید

۱- رفع غفلة مخاطب: جاء الأمير الأمير.

۲- دفع توهم خلاف ظاهر: فسجد الملائكة كلهم أجمعون.

۳- صحت عطف: أسكن أنت و زوجك الجنة.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

برخی اغراض تقید به عطف بیان

۱- توضیح بیشتر متبوع با اسمی که مختص به متبوع است: إنك بالواد المقدس طوى.

۲- مدح: جعل الله الكعبة البيت الحرام قياما.

۳- تخصیص متبوع؛ زمانی که نکره باشد: و يسقى من ماءٍ صديد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

برخی اغراض تقید به عطف نسق

۱- تفصل مسند اليه به اختصار: جاء سعد و سعيد.

۲- تفصیل مسند به اختصار: جاء نصر فمَنْصور.

۳- نسبت دادن حکم به دیگری: جاء منصور بل نصر.

۴- نسبت دادن خلاف حکم به دیگری (با تثبیت اصل حکم برای شخص اول): جاء نصر لا منصور.

و ...

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv